

Ա.Պ. ԶԵՆՈՎ

ՓԱՆՍԱԿԱՆԸ

891 715
167 158
Գ 34

ՆԵՏՐԱՏ ՅԵՐԵՎԱՆ 1937

891.715.

8-34

Ա. Պ. ԶԵԽՈՎ

30 MAY 2011

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆԸ

ԹԱՐԳՄ.
ՎԱԶԳԵՆ ՏԱԼՅԱՆԻ

Նկարներ
Ա. ԴԱՎԻԴՈՎԱՅԻ

ՊԵՏՐՈՍ

ՀԼԿՅԵՄ ԿԿ ԿԻՑ ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1937

16 JUL 2013

4585

А. П. Чехов

Б Е Г Л Е Ц

Госиздат, Ереван, 1937

Այդ մի յերկար արարողություն եր: Սկզբում Պաշկան անձրեվի տակ քայլում եր մոր հետ մերթ հնձած դաշտերով, մերթ անտառի կաժաններով, վորտեղ դեղնած տերեւները կպչում եյին նրա կոշիկներին, այնքան քայլեց, մինչև լուսացավ: Հետո նա մի յերկու ժամ կանգնեց մութ միջանցքում և սպասեց, մինչև վոր դուռը բաց անեն: Միջանցքում այնքան ցուրտ ու խոնավ չեր, վորքան դուռը, բայց յերբ քամին փչում եր, անձրևի կաթիլներն այնտեղ ել եյին հասնում: Յերբ միջանցքը կամաց-կամաց լցվեց մարդկանցով, նրանց արանքում սեղմված Պաշկայի յերեսը դեմ առավ ինչ-վոր մեկի մուշտակին, վորից ադած ձկան ուժեղ հոտ եր փչում, և Պաշկան ննջեց: Բայց, ահա, փականը չխկաց, դուռը

կրնկի վրա բացվեց, և Պաշկան մոր հետ
մտավ ընդունարան: Այստեղ ել ստիպված
յեղան յերկար սպասել: Բոլոր հիվանդները
լուռ ու անշարժ նստած էյին նստարաննե-
րին: Պաշկան գիտում էր նրանց և նույն-
պես լուռ էր, չնայած շատ սարսափելի ու
ծիծաղելի բաներ էր տեսնում: Մի անգամ
միայն, յերբ մի փոտի վրա թռչկոտելով ըն-
դունարան մտավ մի ինչ-վոր շահել տղա,
Պաշկան ինքն ել ուզեց այդպես թռչկոտել:
Նա բրթեց մոր արմունկը, թևքի մեջ փռթ-
կաց ու ասաց.

—Մայրիկ, տես՝ ճնճղուկ:

—Սո՛ւս արա, բալաս, սո՛ւս արա,—ասաց
մայրը:

Փոքրիկ լուսամուտում յերևաց գիշերը
կուշտ քնած բուժակը:

—Մոտեցեք ցուցակագրվելու,—բամբ
ձայնով ասաց նա:

Բոլորը, նրանց թվում և ծիծաղելի
թռչկոտող շահելը, ուղղվեցին դեպի փոքրիկ
լուսամուտը: Բուժակն ամեն մեկին հարց-
նում էր անունը, հայրանունը, տարիքը,
բնակավայրը, վաղո՞ւց է, արդյոք, հիվանդ, և
այլն: Իր մոր պատասխաններից Պաշկան

—Մայրիկ, տես՝ ճնճղուկ!

իմացավ, վոր իր անունը վոչ թե Պաշկա յե՛
այլ Պավել Գալակտիոնով, վոր ինքը յոթ
տարեկան է, անգրագետ և հիվանդ է գատկից
սկսած:

Գրվելուց հետո պետք յեղավ կարճ ժա-
մանակով վոտքի կանգնել, վորովհետև ըն-
դունարանով անցավ բժիշկը՝ սպիտակ գոգ-
նոցը հագին և յերեսսրբիչը գոտկի պես
մեջքին կապած: Թուշկոտող Չահելի մո-
տով անցնելիս նա ուսերը վեր քաշեց և
ծոր տալով ասաց.

—Ա՛յ քեզ հիմար: Ի՞նչ, բա հիմար չես:
Յես քեզ կարգադրել եմ, յերկուշաբթի որը,
իսկ դու ուրբաթ որն ես յեկել: Ինձ վոր
մնա՝ իսկի յել մի գա, բայց, հիմարի գլուխ,
ախր վոտդ կփչանա:

Չահելի դեմքն այնպիսի խղճալի արտա-
հայտութիւն ստացավ, վոր կարծես ուզում
էր վողորմութիւն խնդրել: Նա աչքերը
ճպճպացրեց ու ասաց:

—Մի բարութիւն արեք, Իվան Միկո-
լայիչ:

—Ել ի՞նչ Իվան Միկոլայիչ, — հեզնեց
բժիշկը: Ասել եմ յերկուշաբթի, ուրեմն պի-
տի լսել: Հիմար ես, ուրիշ վոչինչ...

Ընդունելութիւնն սկսվեց: Բժիշկն իր
սենյակում նստած՝ հերթով կանչում էր հի-
վանդներին: Բժիշկի սենյակից հաճախ լսվում
էին սուր ճիչեր, յերեսայի լաց կամ բժըշ-
կի զայրացկոտ բացականչութիւնները.

—Դե, ի՞նչ ես ճվում: Մորթում եմ քեզ,
ի՞նչ է: Հանգիստ նստիր:

Պաշկայի հերթը հասավ:

—Պավել Գալակտիոնով, — կանչեց բժիշկը:

Մայրը քարացավ, կարծես այդ կանչին
չէր սպասում: Նա բռնեց Պաշկայի ձեռքից
և տարավ փոքրիկ սենյակը:

Բժիշկը նստած էր սեղանի մոտ և փոք-
րիկ մուրճով մեքենայորեն խփում էր հաստ
գրքին:

—Ի՞նչն է ցավում, — հարցրեց նա, ա-
ռանց ներս մտնողներին նայելու:

—Տղան արմունկից ցավունի, տէր բժիշկ, —
պատասխանեց մայրը, և նրա դեմքն այնպիսի
արտահայտութիւն ստացավ, վոր կարծես
իսկապես չափազանց տխրել էր Պաշկայի
ցավի համար:

—Շորերը հանիր:

Պաշկան փնջալով արձակեց վզի թաշկի-
նակը, հետո թևքով սրբեց քիթը և առանց

տապելու սկսեց հանել փոքրիկ մուշտակը.

—Այ կնիկ, հո հյուրը չէս յեկել,—բարկացած ասաց բժիշկը.—Խնչ ես ձգձգում: Մենակ հո դու չես:

—Պաշկան մուշտակն շտապով գետին գցեց և մոր ոգնությամբ շապիկը հանեց: Բժիշկը ծուլորեն նայեց նրան և չփշփացրեց նրա մերկ փորին:

—Պաշկան, շատ մեծ փոր ունես, ախպեր, —ասաց բժիշկը և հառաչեց.—Դե, ցույց տուր արմուճնիդ:

Պաշկան խեթ-խեթ նայեց արնախառն կեղտաջրով լի թասին, բժշկի գոգնոցին ու լաց յեղավ:

—Մե...ե— ծաղրեց բժիշկը: Սրան տես, նշանելու տղա յե ու գոռում ե: Ամսթ քեզ:

Աշխատելով լացը զսպել, Պաշկան նայեց մորը և նրա այդ հայացքում մի խնդիր եր գրված.

«Դու ել տանը չպատմես, թե յես հիվանդանոցում լաց յեղա»:

Բժիշկը տնտղեց նրա արմուճնիկը, սեղմեց, հառաչեց, շրթունքները չփշփացրեց, հետո նորից սեղմեց:

—Քեզ ձեծել ե հարկավոր, այ կնիկ, բայց ձեծող չկա: Ինչո՞ւ սրան ավելի շուտ

չեյիր բերում: Չե՞ վոր ձեռքը փչացած-պրր-ծած ե: Անխելք, մի տես ե, հողն ե ցավում ախր:

—Դուք ավելի լավ կգիտենաք, տեր բժիշկ...—հառաչեց կինը:

—Տեր բժիշկ... Տղայի ձեռքը փչացրել ես ու հիմա, թե՛ տեր բժիշկ: Առանց ձեռքի սա ի՞նչ աշխատող կլինի: Մինչև կյանքիդ վերջը սրան դայակություն պիտի անես: Քո քթին վոր մի պզուկ դուրս գա, յերևի անմիջապես հիվանդանոց կվազես, իսկ տղային կես տարի փտեցրել ես: Դուք բու՞րդ եք այդպես:

Բժիշկը գլանակը վառեց: Մինչ գլանակը մխում եր, նա նախատում եր կնոջը և մտքում յերգած յերգի չափով գլուխը տրմբացնում ու յերկար մտածում ինչ-վոր բանի մասին: Մերկ Պաշկան նրա առջև կանգնած լսում եր ու ծխին նայում: Յերբ գլանակը հանգավ, բժիշկն սթափվեց ու սկսեց խոսել մի քիչ ցածր:

—Դե լսիր, այ կնիկ: Սպեղանիներով ու կաթիլներով ցավին դարման չես անի: Հարկավոր ե տղային թողնել հիվանդանոցում:

—Թե վոր պետք ե, ինչու չե, կթողնեմ, տեր բժիշկ:

—Դե, դու մտ, Պաշկա, ասաց բժիշկը, Թփթփացնելով Պաշկայի ուսին:

—Մենք նրան կվիրահատենք: Դե, դու մտ, Պաշկա,—ասաց բժիշկը, Թփթփացնելով Պաշկայի ուսին:—Թող մայրդ գնա, իսկ յես ու դու, ախպերս, կմնանք այստեղ: Ինձ մոտ, ախպերս, շատ լավ ե. լավ քեֆ կքաշենք: Դու տես, թե յես ու դու ինչէր պիտի ա- նենք, սարյակ վորսալու կզնանք, յես քեզ աղվես ցույց կտամ: Միասին հյուր կզնանք... Հը, ուզում ես: Իսկ մայրդ վնդը կգա քո յետևից, հը:

Պաշկան հարցական նայեց մոր յերեսին:

—Մնա՛ բալաս,—ասաց մայրը:

—Մնում ե, մնում,—ուրախ բացական- չեց բժիշկը:—Ել յերկար-բարակ խոսելու կա- ըիք ել չկա: Յես նրան կենդանի աղվես ցույց կտամ, միասին կզնանք տոնավաճառ պաղ- շաքար գնելու... Մարիա Դենիսովնա, սրան վերև տարեք:

Բժիշկն ըստ յերևույթին զվարթ ու մեղ- մաբարո մարդ եր և նրան ընկերակցելը հաճելի կլիներ: Պաշկան ուզեց հարգել բժիշկին, մանավանդ, վոր յերբեք տոնավա- ճառում չեր յեղել, մեծ սիրով ել կենդանի աղվեսին կնայեր, բայց առանց մորն ինչ- պես մար: Մի քիչ մտածելուց հետո նա

վորոշեց խնդրել բժշկին, վոր մորն ել թող-
նի հիվանդանոցում, բայց բերանը դեռ չեր
բացել, վոր բուժակուհին նրան սանդուղքով
արդեն վերև եր տանում: Գնում եր Պաշ-
կան և բերանը բաց նայում եր չորս կող-
մը: Սանդուղքը, հատակն ու շեղակները՝ բո-
լորը ներկված էին հիանալի գեղին ներկով
և ձեթի անուշ հոտ էին արձակում: Ամե-
նուրեք կախված էին լամպեր, ձգված էին
նեղ ու յերկար գորգեր, պատերից դուրս
էին ցցված պղնձե ծորակներ: Բայց Պաշ-
կային ամենից շատ դուր յեկավ այն մահ-
ճակալն ու մոխրագույն անողորկ վերմակը,
վորի վրա նստեցրին նրան: Նա ձեռք տվեց
բարձերին ու վերմակին, գիտեց հիվանդնե-
րի սենյակը և վորոշեց, վոր բժիշկը վատ չի
ապրում:

Հիվանդների սենյակը մեծ չեր, այնտեղ
յերեք մահճակալ կար միայն: Մի մահճա-
կալն ազատ եր, մյուսը Պաշկան եր զբա-
ղեցրել, իսկ յերրորդի վրա նստած եր թրթ-
ված աչքերով ինչ-վոր մի ծերուկ, վորն ա-
նընդհատ հագում եր ու թքում գավաթի
մեջ: Դուռը բաց եր և Պաշկան իր մահճա-
կալի վրայից տեսնում եր մյուս սենյակի
մի մասը՝ յերկու մահճակալով, վորոնցից մե-

կի վրա քնած եր ինչ-վոր շատ գունատ,
նիհար մի մարդ՝ գլխին ուտինե բուշտ
դրած, իսկ մյուսի վրա, ձեռքերն իրարից
հեռու դրած, նստած եր փաթաթած գլխով
մի գեղջուկ, վորը շատ նման եր կնոջ:

Պաշկային նստեցնելով, բուժակուհին
դուրս գնաց և մի քիչ հետո վերագարձավ
հագուստի մի կույտ գրկած:

— Ես քեզ, — ասաց նա, — հագիր:

Պաշկան հանվեց և հաճույքով սկսեց ըզ-
գեստավորվել: Հագնելով շապիկը, վարտիքը
և մոխրագույն խալաթը, նա ինքնագոհ դի-
տեց իրեն և մտածեց, վոր այդպիսի զգես-
տով վատ չեր լինի մի անգամ անցնել գյուղով:
Նրա յերևակայությանը պատկերանում եր, թե
ինչպես մայրն իրեն ուղարկում ե գետափի
բանջարանոցը գոճու համար կաղամբի
տերևներ քաղելու: Նա գնում ե, իսկ տղա-
ներն ու աղջիկները շրջապատել են իրեն ու
նախանձով նայում են նրա խալաթին:

Սենյակը մտավ հիվանդապահ կինը, ձեռ-
քին՝ յերկու փայտե աման, գդալներ և յեր-
կու կտոր հաց: Մի ամանը նա դրեց ծերու-
կի առաջ, իսկ մյուսը՝ Պաշկայի:

— Կեր, — ասաց նա:

—Կեր,—ասաց նա:

Նայելով ամանի մեջ՝ Պաշկան տեսավ յուղալի կաղամբե ապուր՝ մեջը մի կտոր միս: Նա նորից մտածեց, վոր բժիշկն իսկի ել վատ չի ապրում, և վոր նա այնքան ել բարկացկոտ չե, ինչպես սկզբում յերևաց: Պաշկան յերկար ժամանակ կերավ ապուրը, ամեն կումից հետո լիզելով գզալը: Հետո, յերբ ամանում բացի մսից ուրիշ բան չմնաց, խեթ-խեթ նայեց ծերուկին և նախանձեց, վոր նա դեռ ուտում ե: Պաշկան հառաչեց և սկսեց միսն ուտել, աշխատելով վորքան կարելի յե յերկար ժամանակ ուտել, բայց նրա ջանքերը վոչ մի արդյունք չտվին. շուտով միսն ել չբացավ: Մնաց միայն մի կտոր հաց: Հացն առանց կերակրի անհամ եր, բայց ինչ արած: Պաշկան մտածեց և հացն ել կերավ: Այդ ժամանակ ներս մտավ հիվանդապահը՝ նոր քրեղաններով: Այս անգամ ամանների մեջ տապակած միս եր, հետն ել կարտոֆիլ: —Բա հացդ ո՞ւր ե,—հարցրեց հիվանդապահը:

Պատասխանի փոխարեն Պաշկան թշերն ուռցրեց և ող դուրս փչեց:

—Ախր ինչի՞ խժռեցիր,—կշտամբեց հի-

վանդապահը. բա տապակածն ինչո՞վ պիտի ուտես:

Նա դուրս գնաց ու հացի մի նոր կտոր բերեց:

Պաշկան յերբեք տապակած միս չեր կերել և այս անգամ փորձելով տեսավ, վոր շատ համեղ է: Տապակածը շուտ չքացավ և հացի ավելի մեծ կտոր մնաց, քան թե ապուրից հետո: Ծերուկը ճաշեց պրծավ և մնացած հացը պահեց փոքրիկ սեղանի արկղի մեջ: Պաշկան ել նույնն եր ուզում անել, բայց հետո միտքը փոխեց և իր հացի կտորը կերավ: Կերավ, կշտացավ ու գնաց զրուսելու:

Հարևան սենյակում, բացի նրանցից, վորոնց նա տեսել եր բաց դռնից, չորս մարդ ել կար: Նրանցից միայն մեկը գրավեց Պաշկայի ուշադրությունը: Իսկ բարձրահասակ, մազոտ ու մռայլ դեմքով, չափազանց նիհար մի գյուղացի յեր: Նա նստած եր մահճակալին և ճոճանակի պես անընդհատ տրմբացնում եր գլուխն ու շարժում աջ ձեռքը: Պաշկան յերկար ժամանակ աչքը չեր հեռացնում նրանից: Գյուղացու ճոճանակաձև համաչափ շարժումները Պաշկային սկզբում

տարորինակ, մյուսներին զվարճացնելու համար կատարվող բան էլին թվում. բայց յերբ նա մոտիկից նայեց նրա դեմքին, սարսափեց ու հասկացավ, վոր այդ գյուղացին ծանր հիվանդ է:

Անցնելով յերրորդ սենյակը, նա տեսավ յերկու գյուղացու, վորոնց մուգ կարմիր դեմքերը վոնց վոր կավաշաղախ լինեյին: Նրանք անշարժ նստած էյին մահճակալներին և իրենց դեմքերով, վորոնց վրա դրժվար եր ջոկել դիմագծերը, հեթանոսական փոքրիկ կուռքերի էյին նման:

— Մորքո՛ւր, սրանք ինչի՞ յեն եսպես,

— հարցրեց Պաշկան հիվանդապահին:

— Նրանք ծաղիկով հիվանդ են, փոքրիկ: Վերադառնալով իր սենյակը, Պաշկան նստեց մահճակալին և սկսեց սպասել բժշկին, վոր նրա հետ սարյակ վորսալու կամ տոնավաճառ գնա: Բայց բժիշկը չկար: Հարևան սենյակի դռան մեջ յերևաց բուժակը: Նա կուացավ գլխին սառցով լիքը տոպրակ դրած հիվանդի վրա և բացականչեց.

— Միխայլո:

Քնած Միխայլոն չշարժվեց: Բուժակը ձեռքը թափ տվեց ու գնաց: Բժշկին սպա-

սելու ժամանակ Պաշկան ուշադրությամբ դիտում եր իր հարևան ծերուկին: Ծերուկն անդադար հազում եր ու թքում գավաթի մեջ: Նրա հազը յերկարաձիգ եր ու ճրոճրոճան: Ծերուկի մի առանձնահատկությունը Պաշկային դուր յեկավ: Յերբ նա հազալիս ողը ներս եր քաշում, նրա կրծքում ինչ-վոր բան սուլում եր ու տարբեր ձայներով յերգում:

— Պապի, եդ ի՞նչն ե շվշվացնում,— հարցրեց Պաշկան:

Ծերուկը վոչինչ չասաց: Պաշկան մի քիչ սպասեց ու հարցրեց.

— Պապի, ադվեսը վճրտեդ ե:

— Ի՞նչ ադվես:

— Կենդանի ադվես:

— Ել վճրտեդ պիտի լինի, անտառում:

Շատ ժամանակ անցավ, բայց բժիշկը դեռ չեր յերևում: Հիվանդապահը թեյ բերեց և Պաշկային կշտամբեց, վոր թեյի համար հաց չի թողել: Բուժակը մի անգամ ել յեկավ և աշխատեց ձեն տալ Միխայլոյին:

Մթնեց: Սենյակներում ճրագները վառեցին, իսկ բժիշկը չկար ու չկար: Շուկա գնալու կամ սարյակներ վորսալու համար արդեն ուշ եր: Պաշկան ձգվեց անկողնի վրա և սկսեց մտածել: Նա հիշեց բժշկի խոստա-

ցած պաղշաքարը, մոր դեմքն ու ձայնը, իրենց խրճիթի մթությունը, վառարանը, փնթփնթացող Յեգորովնա տատին... և հանկարծ տխրեց ու թախիժ գգաց: Յերբ հիշեց, վոր վաղը մայրը գալու յե իր յետևից, ժրպտաց և աչքերը փակեց:

Նրան գարթեցրեց խշխշոցը: Հարևան սենյակում ինչ-վոր մեկը քայլում եր ու շշուկով խոսում: Գիշերային ճրագների ու կանթեղների նվազ լույսի տակ Միխայլոյի մահճակալի մոտ յերեք կերպարանք եյին շարժվում:

— Մահճակալով տանենք, թե ենպես,— հարցրեց նրանցից մեկը:

— Ենպես, մահճակալը դռներից չի անցնի: Եհ... իր ժամանակին չմեռավ, աստված հոգին լուսավորի:

Մեկը բռնեց Միխայլոյի ուսերից, մյուսը՝ վոտներից ու բարձրացրին: Միխայլոյի թևերն ու խալաթի փեշերը թույլ կախվեցին ոգում: Յերրորդը, կնոջ նման գյուղացին, խաչակրնքեց ու յերեքն ել վոտներով անկարգ թխկթխկացնելով ու Միխայլոյի փեշերը կոխուտելով, դուրս գնացին սենյակից:

Քնած ծերուկի կրծքից լսվում եր սուլոցն ու բազմաձայն յերգը: Պաշկան լսեց,

Իրան փականը չխկաց, սառը քամին
փչեց և Պաշկան սայթաքելով դուրս վազեց
բակը: Նրան միայն մի միտք եր զբաղեցնում՝
փախչել ու փախչել: Ճանապարհը չգիտեր,
բայց հավատացած էր, վոր յեթե վազի,
անպայման կհասնի տուն, մոր մոտ: Գիշերն
ամպամած էր, բայց ամպերի տակից լույս
եր տալիս լուսինը: Իրսի սանդուղքից Պաշ-
կան առաջ վազեց, պտտվեց սրահի շուրջը
և դեմ առավ խիտ թփերին: Մի բիշ կանգ
առավ, մտածեց ու յետ վազեց դեպի հի-
վանդանոցը, պտտվեց նրա չորս կողմը և
նորից կանգնեց անորոշ դրուժյան մեջ:
Հիվանդանոցից այն կողմ սպիտակին ելին
տալիս գերեզմանների խաչերը:

— Մայրիկ... ճչաց նա ու յետ փախավ:

Մութ ու խոժոռ շենքերի մոտով անց-
նելիս, նա մի լուսավորված պատուհան տե-
սավ: Վառ կարմիր բիծը խավարում սարսա-
փելի յեր թվում, բայց վախից խելքը կորց-
րած Պաշկան, չիմանալով ուր փախչել, յետ
դարձավ դեպի այդ բիծը: Լուսամուտի կող-
քին աստիճաններով մի պատշգամբ ու մի
շքեղ դուռ կար՝ վրան սպիտակ ու փոքր մի
տախտակ: Պաշկան սանդուղքով վեր վազեց
և լուսամուտից ներս նայեց: Մի անսահման

ուրախություն համակեց նրան: Լուսամու-
տից նա տեսավ ուրախ, մեղմաբարո բժշկին,
վորը սեղանի մոտ նստած գիրք եր կար-
դում: Յերջանկությունից ծիծաղելով, Պաշ-
կան թևերը տարածեց դեպի ծանոթ դեմքը
և ուզեց աղաղակել, բայց մի անհայտ ուժ
արգելեց նրա շնչառությունը, զարկեց վոտ-
ներին: Նա ճոճվեց ու անզգա ընկավ սան-
դուղքին:

Յերբ նա ուշքի յեկավ, արդեն լույս եր
և շատ ծանոթ մի ձայն, վորը յերեկոտնա-
վաճառ գնալ, սուրյակ ու աղվես եր խոստա-
նում, ասում եր նրան.

— Այ թե հիմարն ես, Պաշկան: Հիմար
չե՞ս բա: Այ թե ծեծելու տեղ ունե՞ս...

Թարգմանեց՝ Վ. Տալյան
Խմբագրեց՝ Հ. Հայրապետյան
Սրբագրեց՝ Խ. Ալվազյան
Կոնտրոլ սրբագրեց՝ Վ. Ալվազյան
Գրավիտի լիազոր Կ. 4573
Հրատ. № 4102, տիրած 3000, պատվեր № 813
Հանձնվել է արտադրության 1937 թ. հոկտեմբերի 15-ին
Մտորագրվել է տպագրության 1937 թ. նոյեմբ. 11-ին
Պետհրատի 2-րդ ապարան, Յերևան, Նալբանդյան, 11

«Ազգային գրադարան»

NL0386905

4585

ԳԻՆԸ 75 4.

А. П. ЧЕХОВ
БЕГЛЕЦ
ГИЗ АРМ. ССР ЕРЕВАН

891.710

9-4